

- **ŘIDIČSKÝ PRŮKAZ**

Tento materiál obsahuje základní informace o rozlišování pojmů *řidičské oprávnění a řidičský průkaz* a některá ustanovení zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vztahující se k problematice řidičských průkazů.

Obsah pojmu **řidičské oprávnění** stanoví zákon o silničním provozu v § 80:

Řidičské oprávnění opravňuje jeho držitele k řízení motorového vozidla zařazeného do skupiny vozidel, pro kterou mu bylo řidičské oprávnění uděleno.

Řidičský průkaz je naproti tomu pouhým osvědčením o udělených řidičských oprávněních a sám o sobě právo řídit motorová vozidla nezakládá (BUŠTA, P., KNĚŽÍNEK, J., SEIDL, A.: Praha 2013, s. 118).

Obsah pojmu **řidičský průkaz** stanoví § 103:

(1) Řidičský průkaz je veřejná listina, která osvědčuje řidičské oprávnění držitele a jeho rozsah a kterou držitel prokazuje své jméno, příjmení a podobu, jakož i další údaje v ní zapsané podle tohoto zákona.

Řidičské oprávnění lze podle citovaného zákona podmínit a omezit (§ 93), odejmout, vzdát se ho (§ 94), pozbyt (§ 94a), pozastavit (§ 95), ale i zrušit podmínění nebo omezení (§ 98 a 99) nebo řidičské oprávnění vrátit (§ 100 až 102).

V této části se budeme podrobněji věnovat **řidičskému průkazu**.

- **KTERÉ ŘIDIČSKÉ PRŮKAZY OPRAVŇUJÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY K ŘÍZENÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL?**

§ 104

Druhy řidičských průkazů

(1) V České republice se vydává řidičský průkaz České republiky (dále jen „řidičský průkaz“) a mezinárodní řidičský průkaz vydaný Českou republikou (dále jen „mezinárodní řidičský průkaz“).

Aktuálně vydávaný český národní řidičský průkaz svým provedením odpovídá řidičskému průkazu podle harmonizovanému vzoru Evropské unie (Tamtéž, s. 160).

(2) Řidičské oprávnění na území České republiky osvědčuje

a) řidičský průkaz,

b) řidičský průkaz vydaný jiným členským státem,

Zásada vzájemného uznávání řidičských průkazů vyplývá ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/126/ES. Jiným členským státem se rozumí jiné členské státy nejen Evropské unie, ale i Evropského hospodářského prostoru (Tamtéž, s. 160).

c) řidičský průkaz vydaný cizím státem podle Úmluvy o silničním provozu (Vídeň 1968) a Úmluvy o silničním provozu (Ženeva 1949) (dále jen „řidičský průkaz vydaný cizím státem“),

V písmeni c) se pojednává o řidičských průkazech vydaných cizím státem, který není členem Evropské unie, respektive (od 19. ledna 2013) též Evropského hospodářského prostoru. Aby takový řidičský průkaz mohl být v České republice užit jako osvědčení o řidičském oprávnění při řízení motorového vozidla, musí splňovat mezinárodně stanovené požadavky. Tyto požadavky jsou obsaženy v Úmluvě o silničním provozu (Vídeň 1968), vyhlášené pod č. 83/2013 Sb. m. s., nebo v Úmluvě o silničním provozu (Ženeva 1949), vyhlášené pod č. 82/2013 Sb. m. s. (Tamtéž, s. 161)

d) mezinárodní řidičský průkaz vydaný cizím státem podle Úmluvy o silničním provozu (Vídeň 1968) a Úmluvy o silničním provozu (Ženeva 1949) (dále jen „mezinárodní řidičský průkaz vydaný cizím státem“),

e) řidičský průkaz člena diplomatického personálu zastupitelského úřadu cizího státu, který požívá výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva, případně jiných osob požívajících výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva, jsou-li v době řízení motorového vozidla na území České republiky platné.

(3) Mezinárodní řidičský průkaz neosvědčuje řidičské oprávnění na území České republiky.

Ustanovení se vztahuje pouze na mezinárodní řidičské průkazy vydané Českou republikou, a to v souladu s legislativní zkratkou, jež je zavedena v odstavci 1 (Tamtéž, s. 163).

(4) Mezinárodní řidičský průkaz vydaný cizím státem podle Úmluvy o silničním provozu (Vídeň 1968) platí pro řízení motorových vozidel na území České republiky po dobu tří let ode dne vydání, mezinárodní řidičský průkaz vydaný cizím státem podle Úmluvy o silničním provozu (Ženeva 1949) platí pro řízení motorových vozidel na území České republiky po dobu jednoho roku ode dne vydání.

(5) Prováděcí právní předpis stanoví vzor řidičského průkazu, mezinárodního řidičského průkazu a mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem a náležitosti řidičského průkazu vydaného cizím státem.

Poznámka: Prováděcím předpisem je vyhláška č. 31/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

• VYDÁNÍ ŘIDIČSKÉHO PRŮKAZU, DOBA PLATNOSTI, VÝMĚNA.

§ 110

- (1) Řidičský průkaz vydá držiteli řidičského oprávnění příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- (2) Jsou-li splněny podmínky pro vydání řidičského průkazu, vydá příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností řidičský průkaz nejpozději do 20 dnů ode dne podání žádosti o vydání řidičského průkazu.
- (3) Řidičský průkaz vydaný podle odstavce 2 platí pro řízení motorových vozidel po dobu
 - a) 5 let ode dne jeho vydání, pokud osvědčuje i řidičské oprávnění udělené pro skupinu C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D nebo D+E,
 - b) 10 let ode dne jeho vydání v ostatních případech.

V případě taxativně vymezených skupin vozidel se dřívější desetiletá lhůta platnosti řidičského průkazu zkracuje na polovinu, což je vyvoláno požadavky práva Evropské unie. Jedná se při tom o platnost toliko administrativní, která nemá vliv na trvání řidičského oprávnění. Zkrácení platnosti řidičského průkazu na pět let přitom mimo jiné umožňuje i to, aby řidičský průkaz mohl efektivně dloužit k prokazování profesní způsobilosti řidiče (Tamtéž, s. 174).

- (4) Výměna řidičského průkazu v případě uplynutí jeho platnosti se provádí bezplatně. Žádá-li držitel řidičského oprávnění o vydání řidičského průkazu ve lhůtě kratší, než je lhůta uvedená v odstavci 2, lze mu vydat řidičský průkaz do 5 pracovních dnů po úhradě správního poplatku ve výši 500 Kč.
- (5) Držitel řidičského oprávnění je povinen převzít řidičský průkaz osobně nebo prostřednictvím zmocněné osoby na základě ověřené plné moci na příslušném obecním úřadu obce s rozšířenou působností. Je-li držiteli řidičského oprávnění vydáván řidičský průkaz podle § 109 odst. 2 písm. d), e) nebo f), je držitel řidičského oprávnění povinen zároveň s převzetím řidičského průkazu odevzdat neplatný řidičský průkaz nebo řidičský průkaz členského státu nebo poškozený řidičský průkaz členského státu nebo řidičský průkaz vydaný cizím státem nebo řidičský průkaz obsahující již neplatné údaje.
- (6) Držitel řidičského oprávnění nesmí mít více než jeden platný řidičský průkaz, řidičský průkaz členského státu nebo řidičský průkaz vydaný cizím státem.
- (7) Držitel řidičského průkazu ani jiná neoprávněná osoba nesmí v řidičském průkazu provádět zápisy, změny, opravy nebo úpravy.

Řidičský průkaz je veřejná listina. Jakékoli neoprávněné zásahy do obsahu řidičského průkazu jsou zakázány. Neoprávněné zápisy, opravy nebo úpravy mají podle § 118 odst. 1 písm. c) za následek neplatnost takto pozměněného řidičského průkazu. Každý,

kdo řidičský průkaz padělá nebo podstatně změní jeho obsah v úmyslu, aby ho bylo užito jako pravého, nebo kdo úmyslně padělaný či pozměněný řidičský průkaz užije jako pravý, dopouští se trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 trestního zákoníku. Pokud by závažnost protiprávního zásahu do řidičského průkazu nedosáhla intenzity trestného činu, jednalo by se o přešupek podle § 46 zákona o přešupcích (Tamtéž, s. 175).

Poznámka:

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

§ 348

Padělání a pozměnění veřejné listiny

(1) Kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změní její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo takovou listinu užije jako pravou, kdo takovou listinu opatří sobě nebo jinému nebo ji přechovává v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo kdo vyrobí, nabízí, prodá, zprostředkuje nebo jinak zpřístupní, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává nástroj, zařízení nebo jeho součást, postup, pomůcku nebo jakýkoli jiný prostředek, včetně počítačového programu, vytvořený nebo přizpůsobený k padělání nebo pozměnění veřejné listiny, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

• ODEVZDÁNÍ ŘIDIČSKÉHO PRŮKAZU

§ 113

**Odevzdání řidičského průkazu a mezinárodního
řidičského průkazu**

(1) Řidičský průkaz je povinen odevzdat držitel řidičského průkazu, jehož řidičský průkaz je neplatný nebo kterému bylo

- a) podmíněno nebo omezeno řidičské oprávnění nebo který se vzdal řidičského oprávnění pro některou skupinu vozidel,
- b) odňato řidičské oprávnění nebo který se vzdal řidičského oprávnění podle § 94, nebo kterému byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel, trest, v jehož rámci bylo uloženo přiměřené omezení spočívající ve zdržení se řízení motorových vozidel, nebo upuštění od potrestání s dohledem, v jehož rámci bylo uloženo přiměřené omezení spočívající ve zdržení se řízení motorových vozidel, nebo který se zavázal zdržet se řízení motorových vozidel během zkušební doby podmíněného odložení podání návrhu na potrestání nebo podmíněného zastavení trestního stíhání,
- c) pozastaveno řidičské oprávnění podle § 95,
- d) zrušeno podmínění nebo omezení řidičského oprávnění podle § 98 nebo § 99,
- e) pozastaveno řidičské oprávnění v řízení podle exekučního řádu.

Zákon stanovuje, v jakých případech je držitel řidičského průkazu povinen tento průkaz odevzdat příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Povinné odevzdání se vztahuje mimo jiné na případy, kdy řidičský průkaz je neplatný. Neplatnost řidičských průkazů je uvedena v § 118 Tamtéž, s. 180).

K písm. e):

Povinnost odevzdat řidičský průkaz, popřípadě i mezinárodní řidičský průkaz, vzniká i v případě, kdy řidičské oprávnění bylo pozastaveno v rámci exekuce na řidičské oprávnění podle § 71a exekučního řádu. Podle cit. ustanovení platí, že exekuční příkaz k pozastavení řidičského oprávnění povinného může exekutor vydat pouze tehdy, jestliže je v exekuci vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě.

(2) Držitel řidičského průkazu je povinen odevzdat řidičský průkaz podle odstavce 1 příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do pěti pracovních dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o omezení řidičského oprávnění nebo rozhodnutí o odnětí řidičského oprávnění nebo rozhodnutí o pozastavení řidičského oprávnění nebo rozhodnutí o zrušení omezení řidičského oprávnění.

(3) V případě vzdání se řidičského oprávnění pro některou skupinu vozidel nebo vzdání se řidičského oprávnění podle § 94 odst. 2 je držitel řidičského průkazu povinen odevzdat řidičský průkaz příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností zároveň s oznámením o vzdání se některé skupiny nebo podskupiny řidičského oprávnění podle § 93 odst. 3 nebo s oznámením o vzdání se řidičského oprávnění podle § 94 odst. 3.

(4) Zemřel-li držitel řidičského oprávnění, jsou pozůstalí nebo osoba, která pozůstalost zemřelého vyřizuje, povinni odevzdat bez zbytečného odkladu řidičský průkaz zemřelého obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností příslušnému podle místa posledního obvyklého bydliště zemřelého.

(5) Při odevzdání řidičského průkazu vydá příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností doklad o odevzdání řidičského průkazu. V dokladu musí být uvedeno

- a) jméno a příjmení držitele řidičského průkazu,
- b) obec obvyklého bydliště držitele na území České republiky,
- c) datum a místo narození a rodné číslo držitele řidičského průkazu,
- d) série, číslo a datum vydání odevzdaného řidičského průkazu,
- e) datum odevzdání řidičského průkazu.

(6) Při odevzdání řidičského průkazu podle odstavce 1 písm. a) a d) předloží držitel řidičského průkazu zároveň svůj platný doklad totožnosti a jednu fotografii, aby mu mohl příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností vydat řidičský průkaz podle § 109 odst. 2 písm. b) a c) a § 110 odst. 2 písm. b).

(7) Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností v případě uvedeném v odstavci 6 bezodkladně ověří podle dokladu totožnosti údaje podle odstavce 5, které jsou v něm uvedeny, a doklad totožnosti vrátí držiteli řidičského průkazu.

(8) Odstavce 1 až 7 platí i pro odevzdání mezinárodního řidičského průkazu nebo pro odevzdání Potvrzení o oznámení ztráty, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu.

(9) Prováděcí právní předpis upraví postup obecního úřadu obce s rozšířenou působností při odevzdání řidičského průkazu a mezinárodního řidičského průkazu, nakládání s odevzdanými řidičskými průkazy a mezinárodními řidičskými průkazy a stanoví vzor dokladu o odevzdání řidičského průkazu a mezinárodního řidičského průkazu.

Poznámka: Prováděcím právním předpisem je vyhláška č. 31/2001 Sb.

• NEPLATNOST ŘIDIČSKÝCH PRŮKAZŮ

§ 118

Neplatnost řidičských průkazů

(1) Řidičský průkaz nebo mezinárodní řidičský průkaz je neplatný, jestliže

- a) uplynula doba jeho platnosti,
- b) údaje o řidičském oprávnění v něm uvedené neodpovídají skutečnosti,
- c) jsou v něm neoprávněně provedeny zápisy, změny, opravy nebo úpravy,
- d) je poškozený tak, že záznamy v něm uvedené jsou nečitelné.

(2) Řidičský průkaz vydaný cizím státem, jehož držitel má na území České republiky trvalý pobyt nebo přechodný pobyt na dlouhodobé vízum³³⁾ na dobu delší než 1 rok, neopravňuje k řízení motorového vozidla na území České republiky, jestliže tento držitel nepožádal o výměnu řidičského průkazu vydaného cizím státem za řidičský průkaz podle § 116 odst. 2 nebo odst. 3; toto neplatí, jestliže se na držitele řidičského průkazu vydaného cizím státem vztahuje výjimka podle § 116 odst. 6.

33) – zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 140/2001 Sb.

Poznámka: řidičského oprávnění i řidičského průkazu jsme zásadně DRŽITELI, nikoli vlastníky nebo majiteli.